# ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [*JÁN MAZÁK*] SECINĀJUMI,

sniegti 2008. gada 14. februārī [1]

1. Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar EKL 234. pantu iesniedzējtiesa lūdz norādes par EKL 18. panta un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK [2], 27. panta interpretāciju.

2. Tiesvedība iesniedzējtiesā bija par *Ministerul Administraţiei şi Internelor — Direcţia Generală de Paşapoarte Bucureşti* [Valsts pārvaldes lietu un iekšlietu ministrijas — Bukarestes Pasu ģenerāldirektorāta] (turpmāk tekstā — "ministrija") 2007. gada 11. janvārī celto civilprasību ar lūgumu noteikt Georgem Jipam [*Gheorghe Jipa*] ierobežojumu pārvietošanās brīvības uz ārvalstīm īstenošanai uz laiku līdz trīs gadiem. Lūgums bija izteikts pēc Jipas izraidīšanas uz Rumāniju 2006. gada 26. novembrī, pamatojoties uz Nolīgumu par personu atpakaļuzņemšanu, kas cita starpā noslēgts starp Rumāniju un Beļģiju.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — OV L 158, 77. lpp.

## I — Attiecīgās Kopienu tiesību normas

3. EKL 17. pantā noteikts:

"1. Ar šo ir izveidota Savienības pilsonība. Ikviena persona, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina, nevis aizstāj valsts pilsonību.

2. Savienības pilsoņiem ir ar šo Līgumu piešķirtās tiesības un ar to uzliktie pienākumi."

4. EKL 18. panta 1. punktā noteikts, ka "ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, ievērojot šajā Līgumā noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī tā īstenošanai paredzētos pasākumus".

5. Direktīvas 2004/38 1. panta a) punktā noteikts, ka direktīvā cita starpā ir noteikti nosacījumi, kas reglamentē Savienības pilsoņu

un viņu ģimenes locekļu īstenotās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā.

6. Direktīvas 2004/38 3. panta 1. punktā noteikts:

"Šo Direktīvu piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi [kuras pilsoņi tie nav] [..]."

7. Direktīvas 2004/38 4. panta, kura virsraksts ir "Izceļošanas tiesības", 1. punktā noteikts:

"Neskarot noteikumus par ceļošanas dokumentiem, ko piemēro valstu robežkontrolei, visiem Savienības pilsoņiem ar derīgu personas apliecību vai pasi [..] ir tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ceļotu uz citu dalībvalsti."

8. Direktīvas 2004/38 27. pantā, kura virsraksts ir "Vispārīgie principi" un kas ir ietverts VI nodaļā — Ieceļošanas tiesību un uzturēšanās tiesību ierobežojumi sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ —, noteikts:

"1. Ievērojot šīs nodaļas noteikumus, dalībvalstis [..] drīkst ierobežot Savienības pilsoņu [..] pārvietošanās un uzturēšanās brīvību sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ. Šādus apsvērumus neizmanto ekonomiskos nolūkos.

2. Pasākumi, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, atbilst proporcionalitātes principam un pamatojas tikai uz attiecīgā indivīda personisko darbību. Iepriekšējas krimināla sodāmības pašas par sevi nav pamatojums šādu pasākumu veikšanai.

Attiecīgā indivīda personiskajai darbībai jārada faktiski, attiecīgajā brīdī esoši un pietiekami nopietni draudi, kas skar vienu no sabiedrības pamatinteresēm. Nav pieņemami apsvērumi, kas atdalīti no konkrētā gadījuma iezīmēm vai pamatojas uz vispārējas profilakses apsvērumiem. [..]"

## II — Attiecīgās valsts tiesību normas

9. Nolīguma starp Rumānijas valdību, no vienas puses, un Beļģijas Karalistes valdību, Luksemburgas Lielhercogistes valdību un Nīderlandes Karalistes valdību, no otras puses, par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras uzturas nelegāli (turpmāk tekstā — "Līgums par atpakaļuzņemšanu"), kas

apstiprināts ar Rumānijas Valdības dekrētu Nr. 825/1995 [3], 1. pantā noteikts:

"Rumānijas valdība pēc Beļģijas valdības, Luksemburgas valdības vai Nīderlandes valdības lūguma un bez jebkādām formalitātēm savā teritorijā uzņems atpakaļ ikvienu, kas neizpilda vai vairāk neizpilda nosacījumus, lai varētu iebraukt vai uzturēties Beļģijas, Luksemburgas vai Nīderlandes teritorijā, gadījumā, kad ir pierādīts vai pieņemts, ka attiecīgā persona ir Rumānijas pilsonis."

10. 2005. gada 20. jūlija likuma 248/2005 "Par Rumānijas pilsoņu brīvas pārvietošanās uz ārvalstīm nosacījumiem" [4] (ar grozījumiem) 3. pantā noteikts:

"1. Rumānijas pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties uz ārvalstīm var ierobežot tikai īslaicīgi šajā likumā paredzētajos gadījumos un atbilstoši paredzētajiem nosacījumiem; šāds ierobežojums ir uzskatāms par šīs brīvības atcelšanu vai attiecīgā gadījumā par šīs brīvības ierobežojumu.

[..]

3. Jebkurš ierobežojums tiesībām brīvi pārvietoties uz ārvalstīm ir pagaidu aizliegums ceļot uz īpaši norādītajām valstīm, ko kompetentās Rumānijas iestādes nosaka atbilstoši šajā likumā paredzētajiem nosacījumiem."

11. Saskaņā ar likuma Nr. 248/2005 38. pantu:

"Ierobežojumu Rumānijas pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties uz ārvalstīm var noteikt uz laika periodu, kas nepārsniedz trīs gadus, ievērojot šādus nosacījumus un šo ierobežojumu attiecinot vienīgi uz:

a) personu, kuru valsts ir izraidījusi, pamatojoties uz Nolīgumu par personu atpakaļuzņemšanu, kas noslēgts starp Rumāniju un attiecīgo valsti;

b) personu, kuras uzturēšanās valsts teritorijā šīs personas veikto darbību dēļ vai to darbību dēļ, kuras tā varētu veikt, varētu nopietni kaitēt Rumānijas interesēm vai, attiecīgā gadījumā, divpusējām attiecībām starp Rumāniju un attiecīgo valsti."

3 — Publicēts 1995. gada 20. oktobra *Monitorul Oficial* Nr. 241.

4 — Publicēts 2005. gada 29. jūlija *Monitorul Oficial* Nr. 682, grozīts ar 2006. gada 19. janvāra dekrētu Nr. 5, publicēts 2006. gada 26. janvāra *Monitorul Oficial* Nr. 71.

12. Likuma Nr. 248/2005 39. pantā noteikts:

"Likuma 38. panta a) punktā paredzētajā gadījumā pēc Pasu ģenerāldirektorāta lūguma saistībā ar to valsti, no kuras šī persona tika repatriēta, lēmumu pieņem tiesa, kuras teritoriālajā jurisdikcijā dzīvo šī persona, vai arī gadījumā, ja attiecīgā persona uzturas ārvalstīs, — *Tribunalul Bucureşti* [Bukarestes Tiesa]."

**III — Pamata prāva un lūgums sniegt prejudiciālo nolēmumu**

13. No lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu izriet, ka 2006. gada 10. septembrī Jipa izbrauca no Rumānijas, lai dotos uz Beļģiju. Pamatojoties uz Nolīgumu par personu atpakaļuzņemšanu, 2006. gada 26. novembrī Beļģijas valsts iestādes nosūtīja viņu atpakaļ uz Rumāniju "nelegālas uzturēšanās" dēļ.

14. 2007. gada 11. janvārī ministrija lūdza iesniedzējtiesai ierobežot Jipas tiesības pārvietoties uz Beļģiju. Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa atzīmē, ka ministrija nav paskaidrojusi, ko nozīmē Jipas "nelegālā uzturēšanās", kā rezultātā viņš tika izraidīts.

15. Cita starpā iesniedzējtiesa uzskata, ka valsts tiesību normas, it īpaši likuma Nr. 248/2005 38. un 39. pants, un Valdības dekrēts Nr. 825/1995 ir pretrunā EKL 18. pantam un Direktīvas 2004/38 27. pantam. Ar 2007. gada 17. janvāra lēmumu Dambrovicas tiesa [*Tribunalul Dâmboviţa*] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus jautājumus:

"1) Vai EKL [..] 18. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka Rumānijā spēkā esošais tiesiskais regulējums (likuma Nr. 248/2005 "Par Rumānijas pilsoņu brīvas pārvietošanās uz ārvalstīm nosacījumiem" 38. un 39. pants) ir šķērslis personu tiesībām brīvi pārvietoties?

2. a) Vai likuma Nr. 248/2005 [..] 38. un 39. pants, kas kavē personas (kura ir Rumānijas pilsonis un tagad arī Eiropas Savienības pilsonis) brīvu pārvietošanos uz citu valsti (šajā gadījumā uz Eiropas Savienības dalībvalsti), ir šķērslis personu tiesībām brīvi pārvietoties, kas ir paredzētas EKL 18. pantā;

b) vai Eiropas Savienības dalībvalsts (šajā gadījumā Rumānija) var ierobežot savu pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties citas dalībvalsts teritorijā?

3. a) Vai jēdziens "nelegāla uzturēšanās", kas valsts tiesiskajā regulējumā ir minēts valdības dekrētā [Nr. 825/1995], ar kuru ir apstiprināts nolīgums starp Rumānijas valdību, no vienas puses, un Beļģijas Karalistes valdību, Luksemburgas Lielhercogistes valdību un Nīderlandes Karalistes valdību, no otras puses, par tādu personu atpakaļuzņemšanu, kuras valstī uzturas nelegāli (tiesību noteikums, pamatojoties uz kuru, tika pieprasīta atbildētāja atpakaļuzņemšana, tā kā šī persona attiecīgajā valstī "uzturējās nelegāli"), ir "sabiedriskās kārtības" vai "valsts drošības" iemesls, kas paredzēts Direktīvas 2004/38/EK 27. pantā, un tādējādi attaisno ierobežojuma noteikšanu attiecībā uz šādas personas tiesībām brīvi pārvietoties;

b) gadījumā, ja atbilde uz iepriekš uzdoto jautājumu ir apstiprinoša, vai [..] Direktīvas 2004/38/EK [..] 27. pants jāinterpretē tādā nozīmē, ka dalībvalstis var automātiskā veidā, nepārbaudot attiecīgās personas "personisko darbību", noteikt ierobežojumus attiecībā uz Eiropas Savienības pilsoņa tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties, pamatojoties uz "sabiedrisko kārtību" un "valsts drošību"?"

16. Savā 2007. gada 17. janvāra lēmumā iesniedzējtiesa arī lūdza Tiesai lemt par uzdotajiem jautājumiem paātrinātā procesa kārtībā.

17. Saskaņā ar 2007. gada 3. aprīļa lēmumu Tiesas priekšsēdētājs noraidīja iesniedzējtiesas lūgumu par paātrināto procesu.

18. Rumānijas un Grieķijas valdības un Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Tiesas sēde netika nedz lūgta, nedz arī noturēta.

## IV — Lietas dalībnieku galvenie argumenti

19. Rumānijas valdība uzskata, ka iesniedzējtiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, kaut arī Jipa tika izraidīts, pirms Rumānija pievienojās Eiropas Savienībai (turpmāk tekstā — "ES") 2007. gada 1. janvārī. Tā kā ministrijas rīcība, lai ierobežotu Jipas pārvietošanās brīvību, tika veikta 2007. gada 11. janvārī, t.i., pēc Rumānijas pievienošanās ES, Jipam ir tiesības uz pārvietošanās brīvību, ko var ierobežot vienīgi saskaņā ar EK līgumu un tā īstenošanas pasākumiem. Tāpat Rumānijas valdība apgalvo, ka šī lieta ietilpst Tiesas kompetencē, jo pastāv risks, ka Jipas pārvietošanās brīvība ir ierobežota saskaņā ar likuma Nr. 248/2005 38. panta a) punktu. Rumānijas un Grieķijas valdības atzīmē, ka nav nozīmes tam, ka Jipa nav izmantojis savas tiesības uz pārvietošanās

brīvību saskaņā ar EK līgumu. Rumānija papildina, ka Tiesa spriedumā lietā *Schempp* [5] ir nospriedusi, ka situācija, kurā dalībvalsts pilsonis nav izmantojis tiesības uz brīvu pārvietošanos, šī fakta dēļ vien nevarētu tikt pielīdzināta pilnībā iekšējai situācijai.

20. Rumānijas valdība uzskata, ka līgumi par atpakaļuzņemšanu, kurus tā noslēgusi ar citām ES dalībvalstīm, un valsts tiesību normas, kas pieņemtas saskaņā ar šiem līgumiem, ir interpretējami, ievērojot attiecīgās Kopienu tiesības. Tāpēc tā uzskata, ka EKL 18. pants ir interpretējams tā, lai nepieļautu likuma Nr. 248/2005 38. un 39. panta noteikumus, kas ierobežo personu tiesības brīvi pārvietoties.

21. Saskaņā ar Rumānijas viedokli Direktīvas 2004/38 27. pants šajā lietā nav piemērojams. Rumānija uzsver, ka tas cita starpā izriet no Direktīvas 2004/38 VI nodaļas (27.–33. pants) vispārīgās sistēmas un tā, ka Direktīvas 2004/38 27. pantā paredzētie ierobežojumi ir pārvietošanās brīvības principa izņēmumi, un tāpēc tie ir interpretējami šauri; vienīgi uzņemošā dalībvalsts, nevis izcelsmes dalībvalsts, drīkst ierobežot pilsoņu pārvietošanās brīvību saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. pantu, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību. Uzņemošā dalībvalsts atrodas vislabākajā situācijā, lai izvērtētu, vai citas dalībvalsts pilsonis apdraud tās sabiedrisko kārtību vai valsts drošību.

22. Jautājumā par izcelsmes dalībvalsts iespēju ierobežot pārvietošanās brīvību vienam no tās pilsoņiem, pamatojoties uz tās sabiedriskās kārtības apdraudējumu, Rumānijas valdība uzsver, ka saskaņā ar Rumānijas konstitūciju un Sodu kodeksu šāds ierobežojums ir atļauts vienīgi gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, par kuru izdarīšanu var piemērot mūža ieslodzījumu vai brīvības atņemšanas sodu, lai nodrošinātu, ka kriminālprocess norisinās atbilstoši, vai lai nepieļautu apsūdzētā aizbēgšanu. Tomēr šādas situācijas ir pilnīgi valsts iekšējā lieta, nevis Kopienu tiesību jautājumi.

23. Ja tomēr Tiesa nolems, ka Direktīvas 2004/38 27. pants šajā lietā ir piemērojams, Rumānija uzskata, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru [6] Jipas "nelegālā uzturēšanās" nerada draudus sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai atbilstoši Kopienu tiesībām. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktu un Tiesas judikatūru [7] ierobežojumus pārvietošanās brīvībai drīkst noteikt vienīgi pēc personas rīcības pārbaudes un tos nekad nedrīkst uzlikt automātiski.

5 — Tiesas 2005. gada 12. jūlija spriedums lietā C-403/03 *Schempp* (Krājums, I-6421. lpp., 22. punkts).

6 — Tiesas 2005. gada 17. februāra spriedums lietā C-215/03 *Oulane* (Krājums, I-1215. lpp., 44. punkts), 2002. gada 25. jūlija spriedums lietā C-459/99 *MRAX* (*Recueil*, I-6591. lpp., 78. un 90. punkts), 1976. gada 8. aprīļa spriedums lietā 48/75 *Royer* (*Recueil*, 497. lpp., 51. punkts), 1980. gada 3. jūlija spriedums lietā 157/79 *Pieck* (*Recueil*, 2171. lpp., 18. un 19. punkts) un 1989. gada 12. decembra spriedums lietā C-265/88 *Messner* (*Recueil*, 4209. lpp., 14. punkts).

7 — Tiesas 1982. gada 18. maija spriedums apvienotajās lietās 115/81 un 116/81 *Adoui* un *Cornuaille* (*Recueil*, 1665. lpp., 8. un 11. punkts) un 1977. gada 27. oktobra spriedums lietā 30/77 *Bouchereau* (*Recueil*, 1999. lpp., 35. punkts).

24. Grieķijas Republika uzsver, ka likuma Nr. 248/2005 38. un 39. pants rada šķērsli Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvībai EKL 18. panta un Direktīvas 2004/38 nozīmē. Grieķijas valdība uzskata, ka nav norādīts, ka Jipas personīgā rīcība rada pamatu ierobežojumu uzlikšanai viņa pārvietošanās brīvībai. Šī valdība atzīmē, ka Rumānijas tiesiskajā regulējumā paredzētie pasākumi ir vispārēji pasākumi, kas tiek uzlikti visos gadījumos, kad, pamatojoties uz divpusējiem līgumiem par atpakaļuzņemšanu, notiek izraidīšana. Grieķijas Republika arī uzskata, ka Rumānijas tiesību akti ir pretrunā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECTK) IV protokola (turpmāk tekstā — "IV protokols") 2. pantam, kurā noteikts, ka tiesībām atstāt valsti, ieskaitot pilsonības valsti, nedrīkst noteikt nekādus ierobežojumus, izņemot tos, kas cita starpā ir nepieciešami valsts drošības un sabiedriskās kārtības interesēs.

25. Komisija uzskata, ka kopš Rumānijas pievienošanās ES 2007. gada 1. janvārī Jipa ir Savienības pilsonis, kuram no tās dienas atbilstoši EKL 18. pantam ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā saskaņā ar EK līgumu un Direktīvā 2004/38 noteiktajiem ierobežojumiem un nosacījumiem. Savienības pilsoņa tiesības atstāt dalībvalsts teritoriju un ceļot uz citu dalībvalsti ir tālāk iestrādātas Direktīvas 2004/38 4. pantā.

26. Komisija uzsver, ka, neraugoties uz Direktīvas 2004/38 VI nodaļas virsraksta tekstu, šī nodaļa, kas attiecas uz iebraukšanas un uzturēšanās tiesību ierobežojumiem, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību, valsts drošību vai sabiedrības veselību, ir piemērojama, arī pastāvot noteiktiem apstākļiem, ierobežojumiem, kurus dalībvalsts ir uzlikusi savu pilsoņu tiesībām atstāt savas valsts teritoriju un ceļot uz citu dalībvalsti. Komisija uzsver, ka Direktīvas 2004/38 27. pants piemērojams tādos apstākļos, kādi iestājušies iesniedzējtiesas izskatāmajā lietā, kad valsts iestādes vēlas ierobežot pārvietošanās brīvību vienam no tās pilsoņiem, lai zināmu laiku nepieļautu šīs personas atgriešanos dalībvalstī, no kuras tā izraidīta nelikumīgas uzturēšanās dēļ. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27.–31. pantu un šīs direktīvas vispārīgo sistēmu dalībvalsts var veikt pasākumus, kas ierobežo pilsoņa tiesības uz pārvietošanās brīvību, tikai tad, ja šīs dalībvalsts sabiedriskā kārtība vai valsts drošība ir tieši apdraudēta. Komisija tādējādi uzskata, ka atbilstoši EKL 18. pantam un Direktīvas 2004/38 VI nodaļas normām dalībvalsts nevar pieņemt lēmumu ierobežot Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvību, pamatojoties uz vienkāršu lūgumu no citas dalībvalsts, no kuras šis pilsonis izraidīts, ja vien dalībvalsts, kas pieņēmusi šādu lēmumu, nepierāda, ka attiecīgās personas rīcība rada draudus sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai, kā noteikts šīs direktīvas 27. pantā.

27. Komisija arī uzsver, ka valsts tiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu esošā atsauce uz Jipas "nelegālo uzturēšanos" ir ļoti neskaidra. Tāpēc nevar noteikt, vai uz viņa "nelegālo uzturēšanos" var attiecināt sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības jēdzienus, kas noteikti Direktīvā 2004/38. Tāpēc Komisija uzskata,

ka dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. pantu nedrīkst ierobežot Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvību, ja šāds ierobežojums pamatots vienīgi ar citas dalībvalsts ziņām, ka attiecīgā persona nelegāli uzturējusies pēdējās minētās dalībvalsts teritorijā.

tika izraidīts. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem Rumānijas pilsoņa tiesības brīvi pārvietoties uz ārvalstīm var ierobežot, ja šī persona ir izraidīta uz Rumāniju, pamatojoties uz līgumu par atpakaļuzņemšanu, vai ja to klātbūtne tādas valsts teritorijā, kas nav Rumānija, varētu nopietni kaitēt Rumānijas interesēm vai divpusējām attiecībām starp Rumāniju un šo valsti.

## V — Vērtējums

A — *EKL 18. panta 1. punkts un Direktīvas 2004/38 4. pants*

30. Saskaņā ar EKL 17. panta 1. punktu ikviena persona, kam ir dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka Savienības pilsonība ir paredzēta kā dalībvalstu pilsoņu pamata statuss [8]. Pēc Rumānijas pievienošanās Eiropas Savienībai 2007. gada 1. janvārī Jipam saskaņā ar EKL 17. panta 1. punktu ir Savienības pilsoņa statuss un tāpēc viņš no šī datuma drīkst atsaukties uz tiesībām, kuras piešķir šis statuss, tajā skaitā pret viņa izcelsmes dalībvalsti [9].

28. Ar pirmo jautājumu un otrā jautājuma pirmo daļu valsts tiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai EKL 18. pants nepieļauj tādas tiesību normas kā likuma Nr. 248/2005 38. un 39. pants, kuros atsevišķos gadījumos Rumānijas pilsoņiem uz laiku līdz trīs gadiem noteikti ierobežojumi tiesību brīvi pārvietoties uz ārvalstīm izmantošanai.

31. Spriedumā lietā *Baumbast* un *R* Tiesa nosprieda, ka prasītājam šajā lietā kā dalībvalsts pilsonim un līdz ar to Savienības pilsonim ir tiesības tieši atsaukties uz EKL 18. panta 1. punktu [10]. Manuprāt, EKL 18. panta 1. punktā nepārprotami un precīzi

29. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ministrija iesniedzējtiesai lūdza izdot rīkojumu, lai uz trīs gadiem ierobežotu Jipas izbraukšanu uz Beļģiju — dalībvalsti, no kuras viņš 2006. gada 27. novembrī

8 — It īpaši skat. Tiesas 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-413/99 *Baumbast* un *R* (*Recueil*, I-7091. lpp., 82. punkts) un 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-184/99 *Grzelczyk* (*Recueil*, I-6193. lpp., 31. punkts).

9 — Tiesas 2007. gada 23. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-11/06 un C-12/06 *Morgan* un *Bucher* (Krājums, I-9161. lpp., 22. punkts) un 2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-192/05 *Tas-Hagen* un *Tas* (Krājums, I-10451. lpp., 19., 30. un 31. punkts).

10 — Iepriekš minēts 8. zemsvītras piezīmē, 84. punkts.

noteiktās tiesības brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā saskaņā ar šo tiesību normu ir tieši piešķirtas katram Savienības pilsonim, tomēr ievērojot EK līgumu un tā īstenošanai pieņemtajās normās noteiktos ierobežojumus un nosacījumus. Līdz ar to ES pilsoņiem ir tieši no EKL 18. panta 1. punkta izrietošas tiesības izbraukt no dalībvalsts teritorijas, tai skaitā no savas izcelsmes dalībvalsts, lai iebrauktu citas dalībvalsts teritorijā.

32. Turklāt, lai gan ar EK līguma 17. pantā noteikto Savienības pilsonību nav paredzēts paplašināt Līguma *ratione materiae* uz iekšējām situācijām valstī, kam nav saiknes ar Kopienu tiesībām [11], tāpat kā Rumānijas un Grieķijas valdību norādījumos jāatzīmē, ka tas vien, ka Jipa nav izmantojis savas tiesības uz pārvietošanās brīvību, nevar asimilēt viņa situāciju ar pilnīgi iekšēju situāciju [12].

33. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka tiesvedība valsts tiesā sākās pēc Jipas izraidīšanas no Beļģijas uz Rumāniju atbilstoši Līgumam par atpakaļuzņemšanu, ņemot vērā viņa "nelegālo uzturēšanos" Beļģijā. Pati iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atzīmējusi, ka ministrija nav paskaidrojusi, kas domāts ar Jipas "nelegālo uzturēšanos". Tomēr jāatzīmē, ka Rumānijas valdība norādīja, ka ar Jipas "nelegālo uzturēšanos" saistītie apstākļi Beļģijā neietilpst krimināltiesību sfērā.

34. Pirmkārt, ņemot vērā, ka Jipam no 2007. gada 1. janvāra ir Savienības pilsoņa pamatstatuss, otrkārt, ka ministrija civilprocesā lūdz iesniedzējtiesai izdot rīkojumu ierobežot Jipas tiesības izbraukt uz citu dalībvalsti un, treškārt, atkāpjoties no iesniedzējtiesas ierobežoti sniegtās informācijas par Jipas izraidīšanu no Beļģijas, pamatojoties uz Līgumu par atpakaļuzņemšanu, un viņa "nelegālo uzturēšanos" Beļģijā, es uzskatu, ka nav pamatu, uz kuriem pamatojoties, Tiesa varētu uzskatīt, ka ierobežojumi, kurus iesniedzējtiesa varētu piemērot Jipam attiecībā uz izceļošanu uz Beļģiju cita starpā saskaņā ar likuma Nr. 248/2005 38. un 39. pantu, saistīti ar pilnīgi iekšēju situāciju. Tāpēc es uzskatu, ka šai lietai ir tieša saikne ar Kopienu tiesībām.

35. Manuprāt, ierobežojumi, kurus iesniedzējtiesa var noteikt Jipam, [atturot] viņu no savas izcelsmes dalībvalsts atstāšanas, lai iebrauktu citas dalībvalsts teritorijā, ir šķērslis EKL 18. panta 1. punktā noteiktajām tiesībām uz pārvietošanās brīvību. EKL 18. panta 1. punktā noteiktās tiesības brīvi

11 — Tiesas 1997. gada 5. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-64/96 un C-65/96 *Uecker* un *Jacquet* (*Recueil*, I-3171. lpp., 23. punkts).

12 — Skat. šajā sakarā Tiesas 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-200/02 *Zhu* un *Chen* (Krājums, I-9925. lpp., 19. punkts).

pārvietoties dalībvalsts teritorijā būtu bezjēdzīgas, ja izcelsmes dalībvalsts bez pienācīga pamatojuma varētu aizliegt saviem pilsoņiem pamest tās teritoriju, lai iebrauktu citas dalībvalsts teritorijā [13].

36. Manuprāt, attiecīgās valsts tiesību normas šajā lietā arī ir jāizvērtē, ievērojot Direktīvas 2004/38 4. pantu [14], kurā ir regulētas Savienības pilsoņu tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ieceļotu citā dalībvalstī.

37. Saskaņā ar Direktīvas 2004/38 4. panta 1. punktu visiem Savienības pilsoņiem ar derīgu personas apliecību vai pasi ir tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ceļotu uz citu dalībvalsti. Manuprāt, Direktīvas 2004/38 4. panta 1. punkta darbības joma ir ļoti plaša, jo tā piešķir Savienības pilsoņiem, kuriem ir derīga personas apliecība vai pase, tiesības atstāt visu dalībvalstu, tai skaitā to izcelsmes dalībvalsts [15], teritorijas, lai ceļotu uz citu dalībvalsti. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2004/38 4. panta 2. punktu Savienības pilsoņiem nevar pieprasīt izceļošanas vīzu vai līdzvērtīgu formalitāšu ievērošanu, un saskaņā ar 4. panta 3. punktu dalībvalstīm ir jāizsniedz saviem pilsoņiem personas apliecība vai pase, kurā norādīta to pilsonība, un jāatjauno šie dokumenti.

38. Tāpēc es uzskatu, ka, ja nav pienācīga pamatojuma, EKL 18. panta 1. punkts un Direktīvas 2004/38 4. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā šajā lietā, kurā

13 — Pēc analoģijas skat. Tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-224/02 *Pusa* (*Recueil*, I-5763. lpp., 20. punkts). Brīvības veikt uzņēmējdarbību kontekstā skat. arī Tiesas 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā C-438/05 *International Transport Workers' Federation* un *Finnish Seamen's Union* (Krājums, I-10779. lpp., 69. punkts), 1988. gada 27. septembra spriedumu lietā 81/87 *Daily Mail and General Trust* (*Recueil*, 5483. lpp., 16. punkts). Personu pārvietošanās brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību kontekstā skat. arī Tiesas 1992. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-370/90 *Singh* (*Recueil*, I-4265. lpp., 23. punkts). 1995. gada 15. decembra spriedumā lietā C-415/93 *Bosman* u.c. (*Recueil*, I-4921. lpp.) Tiesa noteica, ka "ar EKL [43.] un turpmākajiem pantiem garantētās tiesības zaudētu savu jēgu, ja izcelsmes dalībvalsts varētu aizliegt uzņēmumiem atstāt tās teritoriju nolūkā veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. Šie paši apsvērumi ir piemērojami saistībā ar Līguma [39.] pantu attiecībā uz noteikumiem, ar kuriem tiek pārkāptas vienas dalībvalsts pilsoņu, kas vēlas uzsākt ienesīgas darba tiesiskās attiecības, tiesības uz pārvietošanās brīvību" (skat. 97. punktu).

14 — 2007. gada 1. janvārī pievienojoties ES, Rumānijai ir saistošas EK līguma normas par Savienības pilsoņu tiesībām un tiesību aktu noteikumi, kā arī ar to saistītā judikatūra, ievērojot šajā sakarā pieņemtos pārejas noteikumus. No Protokola par nosacījumiem un noteikumiem Bulgārijas Republikas un Rumānijas uzņemšanai Eiropas Savienībā (OV 2005, L 157, 29. lpp.) 20. panta un VII pielikuma izriet, ka Rumānijai ir saistošas Direktīvas 2004/38 normas no tās pievienošanās brīža ES, cita starpā izņemot normas, kas saistītas ar Rumānijas pilsoņu piekļuvi dalībvalstu darba tirgiem. Šajā jautājumā attiecībā uz Rumāniju ir pieņemti vairāki pārejas noteikumi par Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.) 1.–6. panta piemērošanu. Tā kā Jipas kā darba ņēmēja tiesības iesniedzējtiesā nav apstrīdētas, tad šīs lietas kontekstā iepriekš minētie pārejas noteikumi par Regulu Nr. 1612/68 nav būtiski. Iepriekš minētie pārejas noteikumi neskar Direktīvas 2004/38 4. pantu, kas vispārīgi attiecas uz Savienības pilsoņu tiesībām, nevis uz Savienības pilsoņiem, kuri ir darba ņēmēji, un no 2007. gada 1. janvāra ir pilnībā piemērojams Rumānijas pilsoņiem.

15 — Skat. arī IV protokola 2. panta 2. punktu, kurā noteikts, ka "ikvienam ir tiesības brīvi atstāt jebkuru valsti, ieskaitot savu valsti". IV protokols stājās spēkā 1968. gada 2. maijā un to parakstījušas visas dalībvalstis, izņemot Grieķijas Republiku. Tomēr jāatgādina, ka Grieķijas valdība iepriekš 24. punktā minētos apsvērumus īpaši pamatoja ar IV protokola 2. panta 2. punktu un 2. panta 3. punktu.

paredzēts ierobežot Savienības pilsoņu tiesības izceļot no savas izcelsmes dalībvalsts, lai ieceļotu citā dalībvalstī.

B — *Direktīvas 2004/38 27. pants*

39. Ar otrā jautājuma otro daļu un trešā jautājuma pirmo daļu valsts tiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2004/38 27. pantā noteiktais "sabiedriskās kārtības" vai "valsts drošības" apsvērums attiecas uz Rumānijas pilsoņa, kas, pamatojoties uz Līgumu par atpakaļuzņemšanu, ticis izraidīts, "nelegālo uzturēšanos" citā Savienības dalībvalstī tādējādi, ka Rumānija drīkst noteikt ierobežojumus šīs personas pārvietošanās brīvībai citas dalībvalsts teritorijā.

40. Saskaņā ar EKL 18. panta 1. punktu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstīs var ierobežot, ievērojot EK līgumu un tā īstenošanai paredzētajos pasākumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus. Manuprāt, Direktīvas 2004/38 VI nodaļas, kuras virsraksts ir "Ieceļošanas tiesību un uzturēšanās tiesību ierobežojumi sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ", normas regulē apstākļus, kādos dalībvalstis drīkst ierobežot Savienības pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā. Lai gan Direktīvas 2004/38 VI nodaļas virsraksts tieši neatsaucas uz izbraukšanas tiesībām, un tiešām — vairākas šīs nodaļas normas aplūko jautājumus saistībā ar ieceļošanas tiesībām [16] un uzturēšanās tiesībām [17], tomēr no šīs direktīvas 27. panta 1. punkta un preambulas divdesmit otrā apsvēruma teksta ir skaidrs, ka tās VI nodaļa regulē ierobežojumus "Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties" — jautājumu, kas neapšaubāmi saistīts gan ar tiesībām atstāt dalībvalsts teritoriju, lai ceļotu uz citu dalībvalsti, gan ar tiesībām ieceļot citā dalībvalstī.

41. Manuprāt, Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punkts, kas reproducē lielu daļu no Padomes 1964. gada 25. februāra Direktīvas 64/221/EEK par tādu īpašu pasākumu saskaņošanu attiecībā uz ārvalstnieku pārvietošanos un dzīvesvietu [uzturēšanos], kas ir attaisnojami ar sabiedrisko kārtību, valsts drošību un veselības aizsardzību [18], 3. panta satura, ir interpretējams, cita starpā ņemot vērā Tiesas judikatūru par Direktīvas 64/221 3. pantu. Šajā jautājumā Tiesa attiecībā uz darbiniekiem pastāvīgi ir lēmusi, ka pārvie-

16 — Skat. Direktīvas 2004/38 5. pantu par ieceļošanas tiesībām.

17 — Skat. Direktīvas 2004/38 III nodaļu par uzturēšanās tiesībām.

18 — OV 56, 850. lpp. Direktīva 2004/38, kas stājās spēkā 2006. gada 30. aprīlī, aizstāja Direktīvu 64/221. Skat. Direktīvas 2004/38 38. panta 2. punktu.

tošanās brīvības princips ir plaši interpretējams un ka atkāpes no šī principa interpretējamas sašaurināti. Papildus tam Tiesa ir nospriedusi, ka Savienības pilsoņa statuss prasa īpaši šauri interpretēt atkāpes no šīs brīvības [19]. Tomēr Tiesa ir arī nospriedusi, ka dažādās valstīs un laikos var atšķirties īpašie apstākļi, kas pamato atsaukšanos uz sabiedriskās kārtības jēdzienu, un tāpēc šajā jautājumā kompetentajām valsts iestādēm Līgumā noteiktajās robežās jāpiešķir rīcības brīvība [20].

42. Saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktu "pasākumi, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, atbilst proporcionalitātes principam un pamatojas tikai uz attiecīgā indivīda personisko darbību" [21]. Ne tikai no Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punkta teksta, bet arī no Tiesas pastāvīgās judikatūras ir skaidrs, ka ierobežojumi, kas noteikti, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību un valsts drošības uzturēšanu, nevar balstīties uz pamatiem, kas neattiecas uz konkrēto gadījumu, vai uz vispārējas prevencijas apsvērumiem [22]. Papildus tam Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktā noteikts, ka iepriekšējas krimināla sodāmības pašas par sevi nav pamatojums šādu pasākumu veikšanai [23]. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai valsts iestādes atsaukšanās uz sabiedriskās kārtības jēdzienu nozīmē, ka papildus sabiedriskiem traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv reāli un pietiekoši nopietni draudi sabiedrības pamatinteresēm [24].

43. Manuprāt, dalībvalsts, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību vai valsts drošību, nedrīkst ierobežot Savienības pilsonim piešķirtās tiesības izceļot no viņa izcelsmes dalībvalsts, lai ceļotu uz citu dalībvalsti, tikai balstoties uz to, ka viņš izraidīts no citas dalībvalsts tāpēc, ka tajā "nelegāli uzturējies". Es uzskatu, ka no Tiesas sprieduma lietā Komisija/Spānija [25] izriet, ka dalībvalsts, ierobežojot Savienības pilsonim EKL 18. panta 1. punktā piešķirtās tiesības, nevar atsaukties uz citas dalībvalsts vispārīgi un nekonkrēti izteiktiem apgalvojumiem saistībā ar Savienības pilsoņa rīcību. Ierobežojot Savienības pilsoņu pamatbrīvības, dalībvalstij pašai jāpārbauda un jāapstiprina, vai šo brīvību īstenošana rada patiesus un pietiekami nopietnus draudus sabiedriskās kārtības prasībām, ietekmējot vienu no sabiedrības pamatinteresēm.

44. Šajā lietā neviens iesniedzējtiesas norādītais fakts nenorāda, ka Jipas personīgā rīcība,

19 — Tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-482/01 un C-493/01 *Orfanopoulos* un *Oliveri* (*Recueil*, I-5257. lpp., 64. un 65. punkts).

20 — 1974. gada 4. decembra spriedums lietā 41/74 *van Duyn* (*Recueil*, 1337. lpp., 18. punkts).

21 — Saskaņā ar samērīguma principu valsts normām, kas pieņemtas, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, jābūt vajadzīgām un piemērotām, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Šajā sakarā skat. iepriekš 8. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Baumbast* un *R*, 91. punkts.

22 — Skat. Tiesas 1975. gada 26. februāra spriedumu lietā 67/74 *Bonsignore* (*Recueil*, 297. lpp., 6. punkts) un 1975. gada 28. oktobra spriedumu lietā 36/75 *Rutili* (*Recueil*, 1219. lpp., 29. punkts).

23 — It īpaši skat. Tiesas 1999. gada 19. janvāra spriedumu lietā C-348/96 *Calfa* (*Recueil*, I-11. lpp., 22.–24. punkts).

24 — Skat. Tiesas 2006. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-503/03 Komisija/Spānija (Krājums, I-1097. lpp., 46. punkts), iepriekš 19. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Orfanopoulos* un *Oliveri*, 66. punkts; iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Bouchereau*, 35. punkts, un iepriekš 22. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Rutili*, 28. punkts.

25 — Iepriekš minēts 24. zemsvītras piezīmē.

pašreizējā vai agrākā, varētu izraisīt bažas, ka viņš varētu radīt apdraudējumu sabiedrības pamatinteresēm, tādējādi radot nepieciešamību Rumānijai veikt pasākumus, ierobežojot viņa tiesības uz pārvietošanās brīvību saskaņā ar EKL 18. panta 1. punktu, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem. Tiešām, neskarot iesniedzējtiesas vērtējumu, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un no Rumānijas valdības apsvērumiem varētu likties, ka ministrija, pat pēc šīs dalībvalsts pievienošanās ES, regulāri lūgtu Rumānijas tiesām, pamatojoties uz attiecīgajām valsts tiesību normām, ierobežot Rumānijas pilsoņu tiesības izceļot no šīs dalībvalsts un ieceļot citā dalībvalstī, no kuras šie pilsoņi izraidīti, pamatojoties uz līgumu par atpakaļuzņemšanu.

C — *Personiskā rīcība*

46. Ar trešā jautājuma otro daļu valsts tiesa vēlas noskaidrot, vai dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. pantu automātiski var noteikt ierobežojumus Savienības pilsoņa pārvietošanās un uzturēšanās brīvībai, pamatojoties uz "sabiedrisko kārtību" un "valsts drošību", nepārbaudot šīs personas "personisko rīcību".

47. Manuprāt, ievērojot iepriekš 40.–44. punktā izteikto argumentāciju, dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2004/38 27. pantu nedrīkst automātiski noteikt ierobežojumus Savienības pilsoņa pārvietošanās un uzturēšanās brīvībai, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību un valsts drošību. Atbilstoši Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktam dalībvalstīm, nosakot šādus ierobežojumus, kā obligāts priekšnoteikums ir attiecīgās personas personiskās rīcības pārbaude. Turklāt Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktā nepārprotami noteikts, ka pasākumiem, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, jābūt pamatotiem tikai ar attiecīgā indivīda personisko darbību.

45. Tāpēc es uzskatu, ka, ja dalībvalstij nav konkrēta secinājuma, kas sniegts saskaņā ar samērīguma principu un, pamatojoties tikai uz attiecīgā indivīda personīgo rīcību, par kādu savu pilsoni attiecībā uz to, ka viņam EKL 18. panta 1. punktā un Direktīvas 2004/38 4. pantā noteikto tiesību izceļot no savas dalībvalsts, lai ieceļotu citā dalībvalstī, īstenošana varētu radīt pastāvošus un pietiekami nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, ietekmējot vienu no sabiedrības pamatinteresēm, izcelsmes dalībvalsts nevar ierobežot šīs personas pārvietošanās brīvību, pamatojoties uz šīs direktīvas 27. pantā noteiktajiem "sabiedriskās kārtības" vai "valsts drošības" apsvērumiem.

48. Tāpēc es uzskatu, ka tas, ka dalībvalsts, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ ierobežojot personas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijās, nepārbauda personas personisko darbību, padara par spēkā neesošu jebkādu attiecīgā ierobežojuma pamatojumu.

## VI — Secinājumi

49. Līdz ar to es uzskatu, ka Tiesai būtu jāsniedz šādas atbildes uz *Tribunalul Dâmboviţa* uzdotajiem jautājumiem:

1) EKL 18. panta 1. punkts un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 4. pants nepieļauj iesniedzējtiesas izskatāmajā lietā esošajos apstākļos tādu valsts tiesisko regulējumu kā šajā lietā, kurā paredzēts ierobežot Savienības pilsoņu tiesības izceļot no viņu izcelsmes dalībvalsts, lai ieceļotu citā dalībvalstī;

2) ja dalībvalstij nav konkrēta secinājuma, kas sniegts saskaņā ar samērīguma principu un, pamatojoties tikai uz attiecīgā indivīda personīgo rīcību, par kādu savu pilsoni attiecībā uz to, ka viņam EKL 18. panta 1. punktā un Direktīvas 2004/38 4. pantā noteikto tiesību izceļot no savas dalībvalsts, lai ieceļotu citā dalībvalstī, īstenošana varētu radīt esošus un pietiekami nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, ietekmējot vienu no sabiedrības pamatinteresēm, izcelsmes dalībvalsts nevar noteikt šīs personas pārvietošanās brīvībai ierobežojumus, pamatojoties uz šīs direktīvas 27. pantā noteiktajiem "sabiedriskās kārtības" vai "valsts drošības" apsvērumiem;

3) tas, ka dalībvalsts, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ ierobežojot personas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijās, nepārbauda personas personisko darbību, padara par spēkā neesošu jebkādu attiecīgā ierobežojuma pamatojumu.